

KARTA PRZEDMIOTU

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Wiedza o kulturze: literatura i sztuka
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Knowledge about culture: literature and art
Kierunek studiów	filologia polska
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	studia I stopnia
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	literaturoznawstwo
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr hab. Agata Seweryn, prof. KUL
---	----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
ćwiczenia	30	I	2

Wymagania wstępne	Podstawy wiedzy o literaturze i sztuce, podstawowe umiejętności analityczno-interpretacyjne.
-------------------	--

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1. - Uświadomienie studentowi wieloaspektowych powiązań literatury z różnymi obszarami i dziedzinami kultury, szczególnie relacji literatury i sztuk wizualnych oraz literatury i muzyki.
C2. - Przybliżenie studentowi założeń komparatystyki interdyscyplinarnej w odniesieniu do różnych semiotycznych systemów kultury.
C3. - Nabycie przez studenta umiejętności komparatystycznej analizy i interpretacji dzieła literackiego w kontekście sztuki wizualnej i muzycznej.

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student ma podstawową wiedzę na temat sztuk wizualnych i sztuki muzycznej jako kontekstu interpretacyjnego dla dzieła literackiego	K_W14
W_02	Student dokonuje analizy i interpretacji różnych tekstów kultury	K_W15
W_03	Student dostrzega zróżnicowanie kultury polskiej na przestrzeni epok	K_W16
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student posługuje się wybraną terminologią z zakresu sztuk wizualnych i sztuki muzycznej w celach analityczno-interpretacyjnych	K_U13
U_02	Student współpracuje w zespołach interdyscyplinarnych w celu pogłębienia swoich umiejętności analizy i interpretacji różnorodnych tekstów kultury	K_U15
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student jest gotów do współtworzenia kultury, harmonijnie	K_K03

	łącząc kompetencje literaturoznawcze z wiedzą na temat sztuk wizualnych i muzyki	
--	--	--

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Ćwiczenia poświęcone są powiązaniom pomiędzy literaturą a innymi tekstami kultury, szczególnie z obszaru sztuk wizualnych i muzycznych. Dyskusja na temat teoretycznych ujęć z zakresu komparatystyki interdyscyplinarnej łączona jest z analizą i interpretacją wybranych tekstów rozpatrywanych w intersemiotycznych relacjach i zależnościach. Zajęcia obejmują następujące kręgi problemowe:

1. Geneza relacji między literaturą a sztukami wizualnymi oraz literaturą a muzyką. Wybrane koncepcje intersemiotyczne i transmedialne (od korespondencji sztuk do intermedialności).
2. W kręgu idei *ut pictura poesis* (ekfrazja, ekfrastyczność, hypotypoza, poemat opisowy, poezja wizualna i konkretna, formy hybrydyczne).
3. Hieroglifika, emblematyka, ikonografia i ikonologia.
4. Muzyka w literaturze, muzyka literatury, muzyczność literatury - ujęcia teoretyczne, ewolucja zagadnienia.
5. Opera i dramat: relacje, oddziaływania, interferencje.
6. Wagner i wagneryzm w kulturze.
7. „Nowa sztuka” i estetyka intermedialności.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	wykład konwersatoryjny	prezentacja	karta oceny prezentacji
W_02	dyskusja	obserwacja	raport z obserwacji
W_03	dyskusja	obserwacja	raport z obserwacji
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	analiza tekstu literackiego i dzieła sztuki	prezentacja	karta oceny prezentacji
U_02	praca zespołowa	prezentacja	karta oceny prezentacji
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	dyskusja	obserwacja	raport z obserwacji

VI. Kryteria oceny, wagi...

1. Przygotowywanie się i aktywne uczestnictwo w zajęciach. [ćwiczenia: 50%]
2. Przygotowanie prezentacji. [50 %]

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa

Podmiotowa [wybór]:

A. Alciatus, *Emblematum Libellus. Książeczka emblematów*, przekł. i komentarz M. Mejer i in., wstęp i oprac. R. Krzywy, Warszawa 2002.

S. Barańczak, *Podróż zimowa. Wiersze do muzyki Franza Schuberta*, Poznań 1994.

W. Blake, *Pieśni niewinności i Pieśni doświadczenia*, [w:] tenże, *Wiersze wybrane*, tłum. Z. Kubiak, Warszawa 1991.

S. Czycz, *Arw*, wstęp A. Wajda, oprac. D. Niedziałkowska, D. Pachocki, Kraków 2007.

K. I. Gałczyński, *Dzieła zebrane*, t. 1: *Poezje*, wybór i oprac. K. Gałczyńska, wstęp K. Jeleński, Warszawa 2002.

J. Iwaszkiewicz, *Opowiadania muzyczne*, Warszawa 1971.

A. Mickiewicz, *Dziady*, cz. I, IV, II, III, [w:] tenże, *Dzieła*, t. III: *Dramaty*, oprac. Z. Stefanowska, Warszawa 1999.

Z. Morsztyn, *Emblemata*, [w:] tenże, *Wybór wierszy*, oprac. J. Pelc, Wrocław 1975 (BN I, 215).

Poezja konkretna, wybór tekstów polskich oraz dokumentacja z lat 1967-1977, zebrał i oprac. S. Drózd, Wrocław 1976.

C. Ripa, *Ikologia*, tłum. Ireneusz Kania, Kraków 1998.

W. Szymborska, *Wybór poezji*, wstęp i oprac. W. Ligęza, Wrocław 2016 (BN I 327).

S. Wyspiański, *Dramaty o powstaniu listopadowym*, oprac. J. Nowakowski, Wrocław 1967.

Przedmiotowa:

E. Balcerzan, *Poezja jako semiotyka sztuki*, [w:] *Pogranicza i korespondencje sztuk*, red. T. Cieślukowska i J. Sławiński, Wrocław 1980.

K. Chmielecki, *Estetyka intermedialności*, Łódź 2008.

M. Czermińska, *Gotyk i pisarze. Topika opisu katedry*, Gdańsk 2005.

A. Dziadek, *Obrazy i wiersze. Z zagadnień interferencji sztuk w polskiej poezji współczesnej*, Katowice 2004.

A. Grodecka, *Wiersze o obrazach. Studium z dziejów ekfrazy*, Poznań 2009.

A. Hejmej, *Tekst intermedialny - reżyserowanie rzeczywistości („Arw” Stanisława Czycza)*, [w:] *Od polityki do poetyki: prace ofiarowane Stanisławowi Jaworskiemu*, red. C. Zalewski, Kraków 2010.

A. Hejmej, *Muzyczność dzieła literackiego*, Toruń 2012.

R. Ingarden, *Graniczny przypadek dzieła literackiego*, [w:] idem, *Szkice z filozofii literatury*, t. 1, Łódź 1947.

A. Kowalczykowska, *O wzajemnym oświeclaniu się sztuk w romantyzmie*, [w:] *Pogranicza i korespondencje sztuk*, red. T. Cieślukowska, J. Sławiński, Wrocław 1980.

Muzyka w literaturze. Antologia polskich studiów powojennych, red. A. Hejmej, Kraków 2002.

Intersemiotyczność: literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie), red. St. Balbus, A. Hejmej, J. Niedźwiedz, Kraków 2004.

G. E. Lessing, *Laokoon czyli o granicach malarstwa i poezji*, Wrocław 1962.

J. Pelc, *Obraz – słowo – znak. Studium o emblematach w literaturze polskiej*, Wrocław 1973.

Powinowactwa sztuk w kulturze oświecenia i romantyzmu, red. A. Seweryn, M. Kulesza-Gierat, Lublin 2012.

M. Praz, *Mnemosyne. Rzecz o powinowactwie literatury i sztuk plastycznych*, Warszawa 1981.

P. Rypson, *Piramidy, słońca, labirynty. Poezja wizualna w Polsce od XVI do XVIII wieku*, Warszawa 2002.

M. Sokalska, *Opera a dramat romantyczny*, Kraków 2009.

M. Sokalska, *Wagnerowska mozaika. Wagner i wagneryzm w kulturze*, Kraków 2018.

A. Tenczyńska, *Forma muzyczna w poezji („Niobe” Gałczyńskiego)*, [w:] *Komparatystyka dzisiaj*, t. II: *Interpretacje*, red. E. Kasperski, E. Szczęśna, Warszawa 2011.

Transpozycje. Muzyka w nowoczesnej literaturze europejskiej, red. A. Hejmej, T. Górny, Kraków 2016

Ut pictura poesis, red. M. Skwara, S. Wyśłouch, Gdańsk 2006.

S. Wysłouch, *Literatura a sztuki wizualne*, Warszawa 1994.

Literatura uzupełniająca

Podmiotowa [wybór]

S. Barańczak, *Chirurgiczna precyzja. Elegie i piosenki z lat 1995-1997*, Kraków 1998.

W. Berent, *Żywe kamienie*, oprac. M. Popiel, Warszawa 1992.

J. Czechowicz, *Pisma zebrane*, t. 1-2: *Wiersze i poematy*, oprac. J. Fert, Lublin 2012.

Horapollon, *Hieroglify*, tłum. i komentarz J. Kroczeck, wstęp J. Sokolski, Wrocław 2003.

J. Iwaszkiewicz, *Dziedzictwo Chopina i szkice muzyczne*, wybór, oprac. tekstu i postowie R. Romaniuk, Warszawa 2010.

S. Kisielewski, *Muzyka i mózg. Eseje*, Kraków 1974.

S. Kisielewski, *Pisma i felietony muzyczne*, t. I, wstęp M. Gąsiorowska, Warszawa 2012; t. II, wstęp A. Wiatr, Warszawa 2012.

T. Mann, *Doktor Faustus. Żywot niemieckiego kompozytora Adriana Leverkühna, opowiedziany przez jego przyjaciela*, przeł. M. Kurecka i W. Wirpsza, wyd. 2, Warszawa 1962 lub: T. Mann, *Doktor Faustus*, przeł. M. Kurecka i W. Wirpsza, wstęp H. Orłowski, oprac. H. Orłowski, I. Sellmer, Wrocław 2018, BN II, nr 262.

M. Proust, *W poszukiwaniu straconego czasu*, t. I-V, przeł. T. Żeleński (Boy), wyd. drugie, Warszawa 1965; t. VI-VII, przeł. M. Żurowski, Warszawa 2000-2001.

A. Wat, *Pisma zebrane*, t. 1: *Poezje*, t. II: *Mój wiek*, oprac. A. Micińska, J. Zieliński, postowiem opatrzył J. Zieliński, konsultacja edytorska A. Kowalczykowa, Warszawa 1997.

A. Wat, *Ucieczka Lotha*, wstęp, oprac. tekstu i przypisy W. Bolecki, postowie T. Venclova, Warszawa 1996.

S. I. Witkiewicz, *Dzieła zebrane*, red. A. Micińska, J. Degler, L. Sokół, t. 1: *622 upadki Bunga, czyli Demoniczna kobieta*, wstęp i oprac. A. Micińska, post. J. Degler, Warszawa 2013.

Przedmiotowa:

Z. Fejfer, *Liberatura, czyli literatura totalna. Teksty zebrane z lat 1999-2009*, red. K. Bazarnik, wstęp. W. Kalaga, Kraków 2010.

A. Hejmej, *Muzyka w literaturze. Perspektywy komparatystyki interdyscyplinarnej*, Kraków 2012.

P. Kierzek, *Muzyka w „Żywych kamieniach” Wacława Berenta*, Kraków 2006.

J. Kowalski, *Rymowane zamki. Tematy architektoniczne w literaturze starofrancuskiej drugiej połowy XII wieku*, Warszawa 2001.

D. Lichaczow, *Poezja ogrodów. O semantyce stylów ogrodowo-parkowych*, przeł. K. N. Sakowicz, Wrocław 1991.

Literatura a architektura, red. J. Godlewicz-Adamiec i T. Szybisty, Kraków–Warszawa 2017.

Literatura a malarstwo – malarstwo a literatura. Panorama myśli polskiej XX wieku, red. G. Królikiewicz, O. Płaszczewska, I. Puchalska, M. Siwiec, Kraków 2009.

Z. Łapiński, *Widziane, wyobrażone, pomyslane*, „Teksty Drugie” 2009, nr 1-2.

Z. Mocarska-Tycowa, *Tropy przymierzy. O literaturze dziewiętnastowiecznej i miejscach jej zbliżeń z malarstwem*, Toruń 2005

W. Okoń, *Sztuki siostrzane. Malarstwo a literatura w Polsce w drugiej połowie XIX wieku. Wybrane zagadnienia*, Wrocław 1992.

G. Piotrowski, *Fortepian ze Sławska. Muzyka w prozie fabularnej Jarosława Iwaszkiewicza*, Warszawa 2010.

A. Reimann, *Muzyczny styl odbioru tekstów literackich. Iwaszkiewicz – Barańczak – Rymkiewicz – Grochowiak*, Poznań 2013.

A. Rossa, *Impresjonistyczny świat wyobraźni. Poetycka i malarska kreacja pejzażu. Studium wybranych motywów*, Kraków 2003.

M. Rusinek, *Retoryka obrazu*, Gdańsk 2012.

W. Sadowski, *Wiersz wolny jako tekst graficzny*, Kraków 2004.

A. Sandauer, *Upiory, pólson, muzyka. (Rzecz o Józefie Czechowiczu)*, [w:] idem, *Pisma zebrane*, t. 1: *Studia o literaturze współczesnej*, Warszawa 1985.

- A. Seweryn, *Poezja nutami niesiona. O muzycznej recepcji twórczości Juliusza Słowackiego*, Warszawa 2008.
- Beata Śniecikowska, „Nuż w uhu”? *Koncepcje dźwięku w poezji polskiego futuryzmu*, Wrocław 2008.
- J. Wiśniewski, *Ku harmonii? Poetyckie style słuchania muzyki w wierszach polskich autorów po 1945 roku*, Łódź 2013.
- K. Wyka, *O Józefie Czechowiczu*, [w:] idem, *Rzecz wyobraźni*, Kraków 1997.